

PEKKA ERVAST

TEMPPELIHERRAIN UNELMA

VAPAAMUURARIKIRJALLISUUTTA III

TEMPPELIHERRAIN UNELMA

ESITELMÄ RUUSU-RISTI-SEURAN
VUOSIKOKOUKSESSA 1927
PITÄNYT
P E K K A E R V A S T

*

HELSINGISSÄ 1927.

Näköispainos

Kesävuori Purujärvi 1985
Digitalisoitu näköispainos 2006

HELSINKI 1927
A. NUMMELIN'IN KIRJAPAINO.

Temppeliritareista eli Temppelelherroista kerrotaan tavallisessa profaanisessa historiassa verrattain vähän. Kuitenkin semmoisen seuran, jolla oli selvät uskonnollisetkin tarkoitusperänsä, täytyy erikoisesti kiinnittää totuuden etsijäin mieltä, varsinkin niiden, jotka meidän tavallamme ovat itse muodostaneet seuran, jolla on veljeskunnan luonne ja jolla on samansuuntaiset tarkoitusperät. Ruusu-risti-seurana luonnollisesti tunnemme mitä suurinta intressiä kaikkiin noihin keskiaikaisiin ritarikuntiin ja salaisiin seuroihin, joilla itse asiassa oli samankaltainen päämäärä kuin meillä nyt on. Meidän pitäisi siis Ruusu-Risti-teosofeina tutkia ja tutustua vanhoihin salaseuroihin, mikäli niistä voimme tietoa saada.

Mutta semmoinen tutkiminen ja asioihin tutustuminen veisi meiltä paljon aikaa. Sentähden emme saata muuta, kuin silloin tällöin tutustua johonkuhun erikoiseen vanhaan salaseuraan, ja olen ajatellut, että tässä vuosikokouksessa tänään loisimme lyhyen, mutta mikäli mahdollista perusteellisen katsauksen mainitsemaani vanhaan keskiaikaiseen ritaristoon.

Kaikille on ehkä tuttua, mitä Temppelelherroista kerrotaan profaanisessa historiassa: Kun ensimmäinen vuo-

situkat oli kulunut kristillistä ajanlaskua ja kun se oli päättynyt turhaan Kristuksen toisen tulemisen odotukseen, nousi valtava innostus Euroopassa: Kristikunnalle oli valloitettava takaisin „pyhä maa.” Ristiretkien seikkailurikas aikakausi alkoi ja itämaalta saadusta aloitteesta syntyi noita n. s. uskonnollisia ritarikuntia. Tunnetuimmat näistä pyhistä veljeskunnista olivat Johanniitat ja Temppeiliritarit sekä Saksalaiset ritarit. Johanniitaritarit olivat kaikista vanhin ritarikunta. Heidän jälkeensä syntyi Palestiinassa joitakuita vuosikymmeniä myöhemmin eli noin v. 1120 tämä Temppeleiherrain ritaristo, jonka perustajina oli 9 ritaria Euroopasta, niiden joukossa ensimmäisinä ranskalaiset ritarit Geoffroi de Saint-Omer ja Hugues de Payens. Näiden kahden nimet ovat tunnetut. On kyllä historioitsijoita jotka mainitsevat 7 muuta nimeä, mutta niiden nimien pätevyyttä ei pidetä todistettuna.

Tämä „Temppeiliritaristo”, jonka nuo 9 ritaria perustivat, otti tehtäväkseen, niinkuin historia kertoo, suojella pyhää hautaa ja niitä pyhiinvaeltajia, jotka Euroopasta päin tulivat „pyhään maahan”. Vaellus „pyhään maahan”, Jeesuksen haudalle, oli keskiajalla sangen yleinen. Ihmiset mielellään uskonsa vahvistukseksi ja osoitukseksi vaelsivat jalkaisin Euroopasta Palestiinaan joko Vähän Aasian kautta tai yli Välimeren laivassa. Heille tämä oli suuri uskonponnistus ja he ajattelivat siten täyttävänsä ihmeellisen velvollisuuden. Kun muistamme, että arabialaiset silloin hallitsivat Palestiinassa, ymmärrämme, ettei kristittyjen pyhiinvaellus ollut leikintekoa. He joutuivat matkallaan suu-

riin vaaroihin. Siten on luonnollista, että ritarikunnat tahtoivat katsoa pyhiinvaeltajien parasta.

Johanniittain ritarikunta erikoisesti huolehti sairaista. Heillä oli sairaaloita Jerusalemissa, ja jos joku pyhiinvaeltaja joutui sairauden tai muun ahdistuksen uhriksi, otettiin hänet sinne hoidettavaksi.

Temppeliritarit taas alusta lähtien ottivat miekan palvelukseensa, myöhemmin sitten hekin auttoivat sairaita. Mutta he kantoivat miekkaa, sillä he tahtoivat puolustaa kristityitä pakanoita vastaan.

Se oli merkillinen keskiaikainen ilmiö tuo ritarikunta, jonka jäsenet kantoivat miekkaa vyöllään ja samalla olivat munkkeja, siis hurskaita ihmisiä, jotka tahtoivat toteuttaa uskonnollisia tarkoituksia. He puolustivat miekalla totuutta ja oikeutta, niinkuin sanottiin, he tekivät tavalliset munkkilupaukset, köyhyyden, siveyden, tottelevaisuuden, elivät yksinkertaisesti, niinkuin yksinkertaiset munkit ainakin, aina valmiina tottelemaan ylempiensä käskyjä, aina valmiina puolustamaan leskiä ja orpoja, ahdistetulta ja sorretulta ja kristillistä uskontoa yleensä.

Se oli todella merkillinen ilmiö, tuo ritarikunta. Jos nyttemmin ymmärrämme, että uskontoa on vaikea puolustaa miekan avulla, sillä väkivalta voi viedä monenlaisiin väärinkäytöksiin ja väärinkäsityksiin, voimme kuitenkin ymmärtää, että keskiajalla asema oli hie-man toinen. Silloin ei ollut kaikilla selvää käsitystä kristinuskon siveellisistä periaatteista, vaan silloin ajattelivat ihmiset ennenkaikkea, että kristinuskko oli toteutettuna roomalaisessa kirkossa, että niinkuin pyhä Augustinus itse oli sanonut, Jumalan valtakunta maan

päällä oli katolinen kirkko. Katolisen kirkon ole-massaoloa oli puolustettava ja sen vaikutusvalta oli levitettävä vaikkapa tulella ja miekalla.

Ritarikunnalla, joka tahtoi käyttää miekkaansa py-hään tarkoitukseen, ei tavallisiin sotaretkiin, vaan oi-keuden, totuuden ja pyhän uskonnon puolustamiseen oli täten siveellisesti kasvattava merkitys, jonka his-toria, niin profaaninen kuin kirkollinenkin, tunnustaa, Tempeliritarien veljeskunta kasvoikin vuosikymme-nen vuosikymmeneltä ja vuosisata vuosisadalta yhä suuremmaksi ja mahtavammaksi, Historia kertoo, että ritarikunta 200 vuotta perustamisensa jälkeen, oli ke-hittynyt salaperäiseksi ja mahtavaksi vallaksi Euro-passa. Se oli paisunut niin suunnattoman rikkaaksi lahjoituksista y. m. että Europassa sillä oli m. m. 9,000 aatelistilaa. Sen rikkaudet rahassakin olivat ylen suuret. Se oli koonnut kultaa suuret määrät eri säi-lytyspaikkoihin. Se oli myös rakennuttanut linnoja itselleen siellä täällä. Sillä oli keskuspaikka Parisissa, niisanottu „temppele”: *Le Temple*. Tämä vanha linna sisälsi holveissaan kokonaisen omaisuuden kultaa ja kalleuksia. Tempeliritarit olivat niin mahtavia rikka-uksistaan ja ihmiset pitivät heitä niin korkeassa ar-vossa, että heidän sekä ulkonainen että moraalinen vaikutusvaltansa oli 1300-luvun alussa suurin Euro-passa. Tätä ei ollut saanut aikaan yksinomaan heidän taloudellinen menestyksensä, vaan erilaiset muutkin seikat, ennenkaikkea se, että Rooman kirkko oli heitä erikoisesti suosinut.

Tempeliritarikunnan säännöt, jotka vahvasti Roo-man paavi, oli näet laatinut Ranskan kuuluisa, pyhä

apotti Bernhard Clairvaux'lainen. Kun täten heidän ulkonaiset lakipykälänsä olivat katolisen kirkon hyväksymiä, olivat he siis luvanneet totella paavia. Tempeliritarit itse tottelivat tosin vain suurmestariaan, joka täysivaltaisesti johti kaikkia mestareita ja veljiä. Mutta suurmestari puolestaan neuvotteli aina paavin kanssa kaikista ritarikuntaa koskevista asioista.

Niin olivat he vuosien vierieissä päässeet tuohon mahtavaan asemaansa, niin mahtavaan, että varsinkin Ranskan silloinen kuningas Filip Kaunis rupesi katsomaan heitä karsain silmin.

„Mikä valta tuo on valtakunnassani? Kuinka saattaa olla olemassa seura, jonka ylitse minulla kuninkaana ei ole mitään valtaa? Seura, jolla on temppele omassa pääkaupungissani, jonka holveissa säilytetään äärettömiä kalleuksia! Kuinka tämä on mahdollista? Se ei käy päinsä, minun täytyy saada valtaa sen ylitse, ja jos en saa valtaa sen ylitse, niin olen sen hävittävä.” Näin ajatteli Filip Kaunis, joka oli tarmokas ja huomattava hallitsija. Hän lupasikin itselleen, että Tempeliritarikunta oli hävitettävä, koska sen valta uhkasi Europan kuninkaita.

Hän sanoi liittolaiselleen paaville: „Ettekö huomaa, että tuo ritarikunta uhkaa teidänkin pyhää auktoriteettianne. Kuinka voitte suvaita, että on olemassa „Temppele” keskellä katolista kirkkoanne, seura, jolla on suurempi valta kuin teillä itsellänne?”

Paavi oli ensin epäröivällä kannalla. Hän ei nähnyt, mitä pahaa ja vaarallista kirkolle saattoi koitua ritarikunnasta, jonka korkein henkinen pää hän itse paavina oli. Mutta kun Filip kyllin kauan kuiskaili

Clemens V:n korvaan kaikenlaista varmalta taholta kuulemaansa, rupesi paavikin pelkäämään oman vaikutusvaltansa heikentymistä, eikä muutenkaan ollut hänen hyvä joutua pahoihin väleihin Filip II:n kanssa. Lopulta paavi suostui Filip Kauniin tuumaan, että Temppeiritareita vastaan kohdistettaisiin ankara isku kaikkialla Euroopassa, missä heitä vain oli.

Kuvitelkaamme nyt, että yli Europan on levinnyt tällainen mahtava seura, joka on hankkinut itselleen äärettömät rikkaudet, ja että Europan valtakunnissa päätetään silloin Ranskan kuninkaan ja paavin kehoituksesta; Koko seura on iskettävä kuoliaaksi, se on liian mahtava.

Kun aika tuli, toteutettiin Filip Kauniin tuuma esteettä, siksi hyvin se oli valmistettu. Oli kuin yhdellä kertaa suuri verkko olisi heitetty Temppeiritarein ylitse joka maassa. Kaikki johtavat Temppeiliherrat otettiin samana päivänä vangiksi ja nostettiin heitä vastaan oikeuden-käynti — kuuluisa Temppeiritarein prosessi.

Tässä oikeudenkäynnissä ei ollenkaan puhuttu Filip Kauniin ja paavi Clemensin salaisista vaikuttimista, ei tuotu esiin, minkätähden Temppeiritareille näin tehtiin, minkätähden ritarikunta oli hävitettävä. Ei viitattukaan poliittisiin seikkoihin, vaan maaliman miehluoksi ja silmänlumeeksi esitettiin kaikenmoisia hullutuksia. Muun muassa syytettiin Temppeiritareita siitä, että he olivat liitossa paholaisen kanssa. He viettivät keskuudessaan jumalattomia juhlamenoja, semmoisia esimerkiksi, että täytyi sylkeä Jeesuksen kuvalle, langeta polvilleen Baphomet'iksi nimi-

tetyh hirviön eteen ja palvoa sitä, kumartaa syvään mustan kissan edessä, mennä naimisiin pahalaisen kanssa j. n. e. Nämä olivat taikauskoisia syytöksiä, joille jälkimaailma nauraa, mutta vakavin syytös, josta ritarikunnan muistokin tahraantui, oli syytös siveettömästä elämästä.

Ja kuitenkin kaikki syytökset perustuivat asioihin, joita ei voitu todistaa. Niitä koetettiin todistaa siten, että ritareita kidutettiin, niinkuin oli keskiajalla tapana, ja silloin tuskissansa monet alentuivat tunnustamaan syytökset oikeiksi. Itse heidän johtajansa, suurmestari Jacques de Molay tunnusti piinapenkillä, että ritarista ei ollut syytön. Hänen kunniaakseen on kuitenkin mainittava, että kun hän oli toipunut kidutuksesta, otti hän takaisin kaikki sanansa ja sanoi: »Minun tunnustukseni ei ollut miehen tunnustus, se oli tunnustus, joka saatiin elukalta. Nyt kun olen taas järjissäni, otan kaikki takaisin.» Oikeudenkäynti päättyi kuitenkin useimmille kuolemantuomioon, kuten oli odotettavissa. Suurmestari Molay meni rohkeana ja iloisena polttoroviolle. Sieltä hän, kuten legenda kertoo, liekkien ympäröimänä huusi korkealla äänellä: „Minä maanaan sinut, kuningas Filip, ja sinut, paavi Clemens, Jumalan tuomioistuimen eteen, ennenkuin vuosi on umpeen kulunut.” Niin tapahtuikin. Ei ollut vuotta kulunut, kun paavi Clemens kuoli, ei ollut vuotta kulunut, kun Filip Kaunis sai vaikean taudin ja kuoli. Vuoden sisällä kuoli myöskin se ranskalainen aatelismies, joka oli esiintynyt ilmiantajana ja Juudaksena ja oli kertonut Tempeliritareista niitä valheellisia juttuja, joita käytettiin verukkeina prosessin nostamiseksi.

Tämän verran tiedämme historiasta, ja samoin sen, että Ranskan kuningas oman käden oikeudella otti itselleen ainakin 2/3 osaa Temppeliritarein rikkauksista Ranskassa. Samalla tavalla menettelivät hänen esimerkkiään noudattaen hallitsijat muualla Euroopassa; ehkei kukaan sentään ryöstänyt niinpaljon kuin kuningas Filip, joka teki Ranskan kruunun rikkaaksi hävittäessään Temppeliritarit. Sen jälkeen (XIV vuosisadan perästä) ei ritarikuntaa enää ollut olemassa julkisesti. Tunnustaa täytyy, että sen hävitys oli historiallinen voimanäyte. Ihmeellinen teko oli hävittää maan pinnalta tuommoinen suuri, vahva seura niin tyystin, ettei siitä senjälkeen saanut sanaakaan hiiskua.

Nyt meidän tulisi katsoa näitä asioita toiselta kannalta, siltä sisäiseltä kannalta, jolta niitä katsellaan länsimaalaisissa okkultisissa piireissä. Voimine lyhyessä tutkimuksessamme eroittaa kaksi osaa. Ensiksi kysymme: „Mikä oli Temppeliritariston synty?”. Sitten: „Mikä oli heidän tarkoituksensa?”

Mistä siis Temppeliritaristo sai alkunsa? Tapahduiko se historiallisesti vain sillä tavalla, että itämaalaisen kirkon Konstantinopolin patriarkka antoi siunauksensa noille yhdeksälle ritarille, jotka tahtoivat auttaa ja suojella kristityltä pyhiinvaeltajia, ja että ritarit myöhemmin antoivat lupauksensa paaville? Ei se ollut aivan niin.

Palestiinassa ja Syyriassa oli olemassa muuan salaperäinen seurakunta, joka nimitti itseään kristityiksi ja sanoi säilyttäneensä pitkin vuosisatoja sitä gnostilaista traditsionia, joka oli alkujaan lähtenyt evankelista ja apostoli Johanneksesta. He olivat niitä kris-

tityitä, jotka nimittivät itseään Johanniiteiksi. (Ei ole sekoitettava Johanniittaritarikuntaan.) Tämä gnostilainen seurakunta, joka oli alkanut toimia keskiajalla Palestiinassa, väitti polveutuvansa suoraan ensimmäisiltä Kristityiltä ajoilta ja vakuutti, että sillä oli hallussaan evankelista Johanneksen tiedot kristinuskon synnystä, oikeat tiedot Jeesuksesta ja yleensä kaikki se salainen tieto, mikä muuten oli hävinnyt kirkosta. Siihen aikaan oli tämän Johanniitta-seurakunnan johtajana piispa Teokletos. Piispa Teokletos tutustui uljaihien ja hurskaihin ristiretki-ritareihin, ennenkaikkea juuri Geoffroi de Saint-Omeriin ja Hugues de Payen'siin ja mielistyi noihin ranskalaisiin ritareihin niin, että hän otti heidät oppilaiden ja vihki heidät omaan salaiseen kristinuskoonsa.

Tahdon kertoa muutamia kohtia johanniittain kristinopista, muutamia kohtia, jotka tulevat teitä suuresti hämmästyttämään, sentähden että heti muistuu mieleenne jotakin tuttua meidän päiviltämme.

Ritarit, jotka vihittiin Johanniitta-seurakuntaan, saivat tietää Jeesuksen syntyneen seuraavalla tavalla: Oli kerran palestiinalainen tyttö nimeltä Mirjam (sama kuin Maria). Hänelle kävi elämässään onnettomasti. Hänellä oli juutalainen sulhanen nimeltä Johannan.

Eräs toinen juutalainen nimeltä Pandira rakastui Mirjamiin silmittömästi ja vannoi itselleen, että hänen täytyi saada tyttö omakseen. Mutta koska tyttö oli kihlattu toiselle, oli mahdoton naida hänet; eikä Mirjam välittänytään Pandirasta. Tämä päätti silloin: „Olkoon kuinka tahansa, minä otan omakseni tuon naisen.” Hän hankki salaa itselleen Johannanin vaatteet,

pukeutui niihin ja meni yöllä Mirjamin puheille; hän pääsi sinne, koska hän oli sulhasen vaatteissa. Tuntiesaan vieraan ja oivaltaen hänen aikeensa Mirjam kauhistui, eikä tahtonut olla missään tekemisissä Pandiran kanssa. Silloin Pandira käytti väkivaltaa ja otti Mirjamin omakseen, jonka jälkeen hän tyynesti poistui. Kun sitten Johannan huomasi, että Mirjam ei ollut enään se neitsyt, jonka hän oli kihlatuksi morsiamekseen ottanut, hän hylkäsi Mirjamin. Mirjam synnytti pojan, joka siis oli Pandiran poika. Pojalle Mirjam antoi nimeksi Josua eli Jeesus. Oli sitten eräs rabbiini, hyvin oikeamielinen, ihmisystävällinen ja helläsydäminen, jonka tuli sääli tuota tyttöä. Hänen nimensä oli Joosef. Joosef otti Mirjamin pojan ja matkusti hänen kanssaan Egyptiin. Siellä rabbiini pani Jeesuksen egyptiläiseen pyramiidikouluun. Opettajat ja papit huomasivat pian, että poika oli ihmeellisen lahjakas olento, ja päättelivät itsekseen, että Jeesus oli Osiriksen ruumistuma, ennustuksissa luvattu hierofantti. Nuorukainen oli niin etevä, että papit, lopulta tulivat melkein kateellisiksi hänelle. Tästä johtui, että kun Jeesus oli täysikasvuinen, he kertoivat hänelle hänen syntyperästään. He sanoivat Jeesukselle: „Sinä olet äpärä, ei sinulla ole isää, ei sinulla ole kuin naimaton nainen äitinä.” Jeesus loukkaantui sanomattomasti ja riensi matkustamaan Joosefin luo, joka silloin oli muuttanut Palestiinaan. Jeesukseen kävi niin syvälle tuo tieto äidistään, jota hän aina oli pitänyt ihanteellisena olentona, että hän kiiruhti hyvän kasvatustatansa Joosefin luokse ja kysyi: „Kuinka on tämän asian laita?” Joosef silloin kertoi

hänelle totuuden. Kun Jeesus alotti julkista työtään Palestiinassa, kerrotaan Johanneksen evankeliumissa, että hän heti ensimmäisessä tilaisuudessa sanoi äidilleen: „Mitä minulla on sinun kanssasi tekemistä, vaimo!” Hän oli niin loukkaantunut siitä, ettei hänen äitinsä ollut kunnollisesti naimisissa. Mutta pian Jeesuksen lempeä sydän katui kovaa ajatustaan ja tarkemmin ajatellessaan huomasi hän äitinsä itseasiassa olleen neitseellisen viattoman: eihän hän ollut syypää siihen, että hänelle syntyi poika! Ja kun Jeesus kerran oli omaksunut tuon ajatuksen, hän aina sanoi: „Minun äitini oli neitsyt synnyttäessään minut; enkä minä tunnusta mitään maallista isää, vaan ainoastaan Isän, joka asuu taivaissa.”

Tämä merkillinen Johanniittain historia on itse asiassa sama kertomus, joka toistetaan juutalaisten Talmudissa. Talmudissa kerrotaan, että Josuan isä oli Pandira ja että hän syntyi sata vuotta e. Kr., mikä väite on saanut myös kannattajia joissain teosofisissa piireissä meidän aikanamme.

Tämä kertomus Jeesuksen syntymästä ja kristinuskon alkuperästä ei kuitenkaan ollut mikään pääasia Johanniitta-piispan opetuksissa Hugues de Payens'ille y. m. ritareille, vaan pikemmin valaiseva sivuseikka, dogmi, joka oli omiansa selventämään heidän omaa käsitystään kristinuskosta ja heidän omaa suhdettaan roomalaiskatoliseen kirkonoppiin yleensä. Kun Tempeliritarikunta myöhemmin virallisesti kuului paavin vallan alle, opetettiin siinä aina roomalaiskatolista kristinuskoa tavallisille jäsenille ja maallikoille. Ainoastaan mestariritareille heidän sisäisessä piirissään

opetettiin tätä Johanniitta-kristinuskoa salaisena opina.

Mutta Teokletoksen opetuksessa oli pääasia, kuten sanottu, toinen. Ja se opetus oli niin järkevä, henkevä ja todellinen, ettemme ollenkaan ihmettele, että Hugues de Payens ja hänen kanssaan kaikki todelliset Tempeliritarit ihastuivat siihen kuin suuremmoiseen elämän ihmeeseen.

Sillä mitä tämä erittäin viisas Johanniitta-piispa opetti? Hän sanoi Hugues de Payens'ille: „Katso maailmaa, katso historiaa, katso kansojen elämää. Minkä puutteen kaikkialla näet? Minkä vian huomaat kunin-gaskunnassa yhtä hyvin kuin tasavallassa? Etkö näe, että järjestys on vain näennäinen? Pohjaltaan se on lahonnut, koska se on sokea ja umpimähkäinen, koska sitä ei voi ylläpitää muuten kuin väkivallalla. Entä missä syy? Eikö se ole tiedon puutteessa? Kuninkailta puuttuu selvä käsitys kuninkaan tehtävistä, kuninkaan vallan laadusta; samalla tavoin puuttuu kirjoilta käsitys kirkon johtajien tehtävästä ja vallasta. He ovat kadottaneet tietonsa siitä, kuinka heidän tulee hallita. Heistä tulee tyranneja, jotka sortavat kansaa, sen sijaan että viisaudella, tiedolla ja tasapuolisella oikeudella hallitsisivat sitä. Heidän tulisi opastaa kansoja onnen luvattuun maahan. Sen sijaan kuninkaat ja paa-vit ajattelevat ainoastaan valtaansa, rikkauksiaan, kunniaansa ja suuremmoisuuttaan. Kun taas katselet tasavaltaa, mitä huomaat? Siellä ei liioin tiedetä, millä tavoin on hallittava. Siellä vallitsee vapaus, joka synnyttää monenlaisia puolueita. Puolueet jakelevat kukin käskyjään. Kullakin on oma käsityksensä vapaudesta

ja tahtovat sen nimessä hallita, ja sentähden on aina tasavallassa puolueita, jotka taistelevat keskenään vallasta.

Kaikki ovat unohtaneet, että järjestys Kosmoksessa on hierarkkinen; että valtaa ei voi olla, jollei ole tietoa, miten sitä on käytettävä. He ovat unohtaneet, että puolueet itse eivät voi hallita. He ovat unohtaneet, että tietoa tulee kunnioittaa, että viisauden edessä tulee nöyryä, että taivaallista johtajaa tulee totella. Sen ovat he unohtaneet tasavallassa ja sen tähden siellä kaikki on suurta sekasortoa.

Kuinka viisasta, ajatteli Hugues ritari ja kysyi: „Minä neuvon siis sinä annat ja mitä sanot?”

Teokletos vastasi: „Ainoa pelastus on siinä, että muodostetaan seura eli veljeskunta, joka opettaa ja kasvattaa ihmisiä todellisiksi johtajiksi. Eivät kaikki sen seuran ritarit voi tulla johtajiksi; mutta kun siinä kaikille annetaan sitä kasvatusta, joka kehittää ihmisessä johtajakykyä, viisautta ja tietoa, niin on aina oleva joku, joka saavuttaa tiedon ja viisauden korkeimman huipun, ja kun veljeskunta kasvaa kyllin väkeväksi ja rikkaaksi, niin se itse asettaa kuninkaat, paavit ja piispat. Se olisi koulu, josta lähtisi ihmiskunnan johtajat, ja eikö olisi suurta, jos semmoinen koulu saataisiin aikaan maan päällä?”

Hugues ja hänen ritariveljensä innostuivat. He näkivät näkyjä siitä, mikä loistava tulevaisuus ihmiskunnalla olisi edessään, jos sillälailla voitaisiin kasvattaa kuninkaita, paaveja, johtajia. Ja ihmeellinen olisi se veljeskunta, joka tätä kaikkea voisi aikaansaada maailmassa, joka sanoisi veljestään, että hänen on tultava

kuninkaaksi ja toisesta, että hänestä on tuleva paavi tai temppelin johtaja tai piispa. Nämä kuninkaat ja johtajat eläisivät ihmiskunnan puolesta, tekisivät työtä, joka aina tähtäisi kaikkien kansojen parhaimpaan onneen. Eikä heidän työnsä olisi turha eikä hedelmätön, sillä sitä olisi kannattamassa ja toimeenpanemassa tuo suuremmoinen, ihmeellinen veljeskunta.

Semmoinen oli Teokletoksen mielestä oleva uuden ritarikunnan tarkoitus. Semmoiseksi hyväksyttiin Tempeliritarein alkuperäinen salainen ohjelma. Ja ritarikunnan ensimmäiset mestarit suunnittelivat Europan tulevaisuutta. He puhuivat keskenään näin:

„Europpa on tehtävä yhdeksi ainoaksi suureksi valtakunnaksi. Europasta on tehtävä semmoinen valtakunta, jossa kaikki eri kansat omine kuninkaineen ja johtajineen muodostavat osia, siis jonkunlainen yhdysvaltio. Kirkon tulee niinkään valistua ja muuttua. Se ei saa enää millään tavalla sortaa ihmisiä, eikä heidän omaatuntoaan, vaan sen tulee luoda ja ylläpitää joka maassa suuria kasvatuslaitoksia, joissa opetetaan ja kasvatetaan todellisia pappeja, s. o. kansan opettajia, jotka vuorostaan osaavat toisia ihmisiä opettaa.”

Sellainen oli Tempeliritarein alkuperäinen unelma.

Sen kautta, että joku heistä, mestareista, kertoi tästä kuninkas Filipille, heräsi hän näkemään, mikä vaara uhkasi koko Europan silloista poliittista olemassaoloa, joka valtakuntineen ja rajariitoineen, kansainvälisine kateuksineen ja sotineen tarjosi niin paljon mahdollisuuksia uljaille ja seikkailuhaluille ihmisille, kunnian- ja vallanhimoisille kuninkaille

ja ruhtinaille. Koko tätä rohkeata ja hauskaa peliä uhkasi Temppeiliritariston rauhanunelma.

Nyt on huomattava eräs asia. Temppeiliritarein salaisesta unelmasta eivät läheskään kaikki Temppeiliritarit saaneet tietää, ainoastaan suurmestarit ja heidän lähimpänsä. Muut kasvoivat tavallisessa kirkollisessa uskossa, mutta oppivat samalla uskomaan mieheen ihmisolentona, jonka tehtävänä oli pyrkiä puhtauteen, uljuuteen ja kuntoon. Ja koska tämä pyrkimys varsinkin alussa tuotti näkyviä tuloksia, oli luonnollista, että heissä kasvoi suuri omanarvon tunto. Sentähden ei ole ehkä väärin sanoa, että Temppeiliritarit olivat yleensä hyveellisiä kunnan miehiä, jotka syystä saattoivat ylpeillä omasta arvostaan. Kun vielä otamme lukuun heidän lopulta saavuttamansa rikkauden ja mahtavuuden, emme ihmettele, että se isku, joka kuninkaan ja paavin puolelta heitä kohdaten yhdellä sivalluksella pyyhkäisi heidät maan päältä, — emme ihmettele, että he sanomattomasti hämmästyivät, masentuivat ja vihdoin julmistuivat ja että heidän ainoaksi perinnökseen loistoajalta jäi sammumaton kostonhalu.

Heidän viimeinen suurmestarinsa Jacques de Molay koetti järjestää tulevaa salaista työtä. Kerrotaan hänen istuessaan vankina omassa Parisin Temppeליםään määränneen, millä tavalla Temppeiliritarikunnan työtä oli jatkettava. Europpa oli jaettava neljään suureen piiriin keskusloosheineen. Pohjoisessa looshin tuli olla Tukholmassa, lännessä Edinburgissa, etelässä Parisissa ja idässä Napolissa; nämä neljä looshia säilyttäisivät salassa temppeiliritaritraditsionin, vaikkapa nimi muuttuisikin. Niin kävikin. Perintötieto eli eh-

jänä muutamissa piireissä läpi vuosisatain, ja kun „Vapaamuurarit” astuivat julkisuuteen vuonna 1717 ja vähän myöhemmin tuli kysymys n. s. korkeammista asteista, pujahti näiden joukkoon n. s. „Temppeliherra” astekin.

Vapaamuurarit eivät kylläkään olleet täysin tietoisia Temppeliherrain suuresta unelmasta, ainoastaan siitä yksityisestä seikasta, joka oli kulkeutunut perintönä suuren hävityksen jälkeen, että tuo hirmuinen vääräys, joka oli kohdannut heitä kuningas Filipin ja paavi Clemensin puolesta, oli kostettava.

Historiasta näemme, kuinka nämä ajatukset kypsyivät. Vuonna 1789 puhkesi vihdoin Ranskan suuri vallankumous, jolloin juuri vapaamuurariloosheista päästettiin maailmaan sanat „vapaus, veljeys ja tasa-arvoisuus”. Jakobiiniseurat (oliko heidän nimensä johtunut Temppeliritariston suurmestari-marttyyriin nimestä?) kasvattivat vallankumous- ja tasavalta-aatteiden kiihkeimpiä kannattajia ja osoittivat suurinta vihamielisyyttä kuninkuutta ja kirkkoa vastaan. Kerrohan vielä legenda, että vallankumouksen synkinpinä murhapäivinä aina esiintyi merkillinen mies, joka aivankuin villinä raivosta hakkasi ja löi, tappoi ja pisti kuoliaaksi ihmisiä ääneen huutaen: „Tämä on Temppeliritarein kosto, tämä on kosto Pärtyylin yöstä, tämä on kosto Nantes’in ediktiin lakkauttamisesta j. n. e. ja legenda lisää, että tammikuun 21 p:nä 1793, jolloin Louis XVI: n pää katkaistiin, sama mies hypähti esille kansanjoukosta, heilutti miekkaansa ja huusi: „Tämä on kosto Jacques de Molayn kuolemasta!”

Koston henki vallitsi Ranskan vallankumouksessa.

Sama koston henki on yhä vallinnut historian suurissa tapahtumissa myöhempinäkin aikoina, Napoleonin sodissa, viime vuosisadan sodissa ja vallankumouksissa, nykyisessä maailman sodassa ja nykyisissä vallankumouksissa, sama koston henki, joka on lähtöisin loukatusta oikeudentunnosta, itsekyyydestä ja ylpeydestä.

Minkä mahtavan läksyn tästä opimme?

Ensiksi sen, että itsekkyyden, ilkeyden ja pahan voima yhä on maailmassa suurempi kuin rakkauden, epäitsekkyyden ja hyvyyden.

Toiseksi sen, että Temppeleiherratkin erehtyivät keinoista, kun tahtoivat toteuttaa suurta unelmaansa; he eivät vyöttäneet itseään ainoastaan totuuden miekalla, vaan ottivat käteensä senkin miekan, johon hukkuu, ken siihen tarttuu.

Kolmanneksi sen, että mikään muu ei voi pelastaa nykyistä tilannetta Euroopassa ja meidän maapallollamme, kuin se, että Temppeleiherrain alkuperäinen unelma omaksutaan uudelleen korkeammalla tavalla, siten, että evankeliumein, ei kirkon — Jeesus Kristus tunnustetaan kaiken pääksi, hänet, joka ei tiedä klostosta, ei miekasta. Ja kuinka tämä on mahdollista muuten kuin siten, että Temppeilitarein unelma otetaan avosylin vastaan johonkin nykyiseen veljeskuntaan, joka tahtoo pelastaa maailman? Se veljeskunta perustakoon keskuudessaan koulun, jossa ihmisiä kasvatetaan johtajiksi, joilla ennen kaikkea on valtaa oman itsekkyytensä ylitse, koulun, jossa heitä kasvatetaan ihmisiksi, jotka ennen kaikkea tahtovat toisia palvella ja auttaa, — koulun, joka loistaa majakkana maailman pimeydessä, levittää valoa ja lohtua, uskoa

ja toivoa meidän kaikkien sydämiimme, jotka työtä teemme ja olemme raskautetut. Sen koulun merkitys olisi suuri, sillä sen luokkasaleista astuisivat esiin yhteiskunnan näyttämölle tulevaisuuden viisaat valtiomiehet.

